MATTIESEN, Karl Emil Johann, Balti-Saksa ajakirjanik ja ajaloolane, trükikoja omaniku ja kirjastaja Karl August M.-i poeg, sünd. 24. VIII 1835 Tartus, õppis 1854—57 Tartu ülikoolis, m. s. arstiteadust, 1857—60 Berliinis ja Leipzigis ajalugu ja omandas a. 1860 Leipzigis *dr. phil.* astme. Aa. 1861–62 kodumaal koduõpetajaks olnud, hakkas M. a. 1863 »Dörptsche Zeitung'i« toimetajaks ja asutas a. 1866 omale vabameelse lehe »Neue Dörptsche Zeitung'i«, mille väljaandjaks ja peatoimetajaks ta oli, juhtides ühtlasi trükikoda ja kirjastust. Lehe väliseiks kaastöölisiks olid m. s. J. Hurt, C. H. Niggol, F. R. Kreutzwald ja C. R. Jakobson, kirjasaatjaiks M. Weske ja J. Jung (vt. neid). Seltskonnaelust võttis M. agaralt osa: aa. 1870–75 oli ta saksa käsitööliste seltsi esimees, 1871—76 Tartu vabatahtlikus tuletõrjes juhtival kohal tegev, 1874–76 rae liige, 1885—88 kaubandus-bürgermeister. M. suri Tartus 9. III 1888.

Alb Acad. 6259; N. Dörpt. Ztg. 1888, nr. 59; A. Hasselblatt'ilt saadud teated.

A. Kr.

MAUER, vt. **Kannike.**

MAURACH, Carl Peter Ludwig, vaimulik kirjanik, sünd. 24. I 1824 Paistus kirikuõpetaja pojana, õppis 1842–46 Tartu ülikoolis usuteadust, oli 1849. a. alates Paistus ja 1853. a. Põltsamaal kirikuõpetajaks; suri seal 11. V 1900. — M. täiendas ja parandas aa. 1860–95 tallinnakeelset kiriku-lauluraamatut ja avaldas trükis: »Piibli lugude raamat« (Tartus, 1876), »Salmi-ramat« (1873), »Te-roog Jummala sõnnast söameestele . . .« (Tallinnas, 1880). Oma alalt on M. avaldanud kirjutisi ka Ulmann'i »Mitteilungen'ites« ja ajakirjas »Dorpater Ztschr. f. Theologie u. Kirche«, käsitledes eriti vaeste-hoolekande ja herrnhuutide vastase võitluse küsimusi.

Napiersky. Pred.-Lex. II; Keussler, Forts. 111 j.; Hermann, E. kirj. ajal. 505; B. M. 1900, k. 10.

E. O.

MAURITZ, Konrad, tööstustegelane, sünd. 23. I 1881 Tartumaal Vastse-Prangli mõisas puusepa pojana, õppis alates a. 1900 Riia polütehnikumis, mille lõpetas 1906. a. I järgu insenertehnologina; oli esialgu ametis Tallinnas A./S. »Dvigateli« vagunitehases insener-konstruktorina ja teotses siis 1907—17 Tallinna linna gaasivabriku ja veevärgi juhatajana; 1917. a. alates kuni praeguse ajani (1927) on M. Eesti Vabrikantide Ühingu sekretär ja 1925. a.-st kaubandustööstuskoja suurtööstuse sektsiooni nõunik. Olnud tegev rea Eesti tööstuslikkude ja tulunduslikkude ettevõtete asutamisel, on M. omandanud põhjaliku ülevaate Eesti tööstusest ja seda tagajärjekalt kasutanud mitmesuguste tööstusse puutuvate küsimuste otsustamisel (Riigi Majandusnõukogus, Tööstusnõukogus j. m.).

J. M.

MAYDELL, Friedrich Ludwig v., maalikunstnik ja graafik, sünd. 29 XI 1795 Tiinuse mõisas Läänemaal, kasvas 1804—10 Saksamaal, teenis 1812–20 ohvitseserina Vene sõjaväes ning astus siis Tartu ülikooli õigusteaduskonda. Siin tutvus ta prof. C. A. Senff'iga, algas selle juhatusel õppimist kunsti alal ja lahkus 2 a. pärast Tartust, et end täiesti pühendada kunstile. Ta õppis 1 a. Stuttgartis ja siis pikemalt Roomas, kus tema arenemisse ergutavat mõju avaldasid Overbeck, Cornelius, Schnorr, arhitekt W. Stier ja eriti Ludw. Richter. Pöördudes 1827. a. kodumaale tagasi, asus M. 1829. a. Tartu ning algas siin intensiivset tegevust maalijana, illustraatorina-graafikuna, kujurina ja arhitektina; erilise tähtsuse omab ta aga ksülograafia (puulõike) ateljee asutajana ning selle kunstiharu pioneerina ja tutvustajana Eestis. M. suri 6. IX 1846 Tallinnas. Tähtsamad teosed: altarimaalid kirikutele Ruhjas (1837), Põlvas (1842), Saardes (1842) ja Vastseliinas (1846); illustratsioonid Salomoni ülemlaulule, V. A. Žukovski teostele ja tõlgetele »Tsaar Berendei«, »Nal ja Damajanti,« »Orleani neitsi« ja »Undine«, A. S. Puškini poeemile »Mustlased« ning Eesti muinasjuttudele »Vanemuine« ja »Koit ja Ämarik«; 50 illustratsiooni Baltimaade ajaloost, millest 22 ilmusid tekstiga varustatult 2 vihus Tartus aa. 1839 ja 1842, pealkirja all »Fünfzig Bilder aus der Geschichte der deutschen Ostsee-Provinzen Russlands«; altari kavandid Tallinna Oleviste kirikule (teostatud marmorist ja pronksist Demut ja Malinowsky poolt Peterburis); prof. Ewers'i ja C. A. Senff'i büstid (esimene marmorist, teine terrakottast); raamatud »Anweisung für die ersten Anfänger im Schraffieren« (Tartus, 1837) ja »Zeichnenlehre nach dem natürlichen Gange der Auffassung entwickelt für Anfänger und Kinder« (1841). M.-i teoseid leidub Tartu ülikoolis, Õp. E. Seltsis ja Tall. Eesti muuseumis.

Neumann, Lex.

A. V.

MEINHARD, liivlaste apostel, sünd. 1125. a. ümber, oli preestriks Augustinuse ordu kanoonikute asutises Segebergis (Holstein), Vicelin'i († 1154; teda oli M. arvat. tunnud) slaavi misjonitöö keskkohas. Kõrges vanaduses ärkas ka M.-is soov teha misjonitööd. Mõned aa. enne 1184. a., peale Lüübeki linna (1158) ja Saksa kodanikkonna (ca 1163) asutamist Wisby's (Ojamaal), kui skandinaavlastele itta järgnesid Saksa kaupmehed, tuli M. preestrina ühes Lüübeki meresõitjatega Väina jõesuhu ja pühendas end liivlaste